N^er 55

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 9 Maja v. s. 1824 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Podług *Ruskiego Inw.* z d. 29 kwiet. naymiłościwiey mianowani kawalerami: orderu ś. *Anny* 2giey klassy: członek kommissyi moskiewskiego kommissoryatskiego depo 6tey klassy *Kołokołów;* zarządzający kommissyą krzemieńczuckiego kommissoryatskiego depo 6tey klassy *Ałtufjew;* naczelnik oddziału kommisoryatskiego departamentu 7 klassy *Borowkow;* dyrektor ekaterynosławskiey fabryki sukienney skarbowey 6tey klassy *Dragniewicz;* i naczelnik oddziału komitetu interessow prowiantskich 8mey klassy *Pietrowski.* Tegoż orderu 3ciey klassy, etatu kommisoryatskiego Urzędnik 7mey klassy *Tamujew;* Urzędnik 9tey klassy, zostający w departamencie prowiantskim *Łuczaninow;* naczelnik stoła departamentu kommissoryatskiego *Brandenburg;* i dozorca magazynow wileńskiego komisoryatskiego kommissyonierstwa, *Puliata.*

Przez Naywyższy Ukaz do Kapituły orderów z dnia 9 lutego, pomocnik senackiego metrykanta, radca honorowy, *Truszkowski*, naylaskawiey mianowany kawalerem orderu ś. *Anny* 3ciey klassy.

Podług *Ruskiego Inwalida* z dnia 30 kwietnia, nayłaskawiey mianowani kawalerami: orderu ś. *Włodzimierza* 3ciey klassy: rządzca kancellaryi sekretarza stanu *Kikina*, radca kollegialny *Iwanow.* Tegoż orderu 4tey klassy: rządca kancellaryi handlowego banku państwa, radca dworu *Dorohomyżski;* zostający w ministeryum spraw wewnętrznych, radca honorowy i kamerjunker *Mordwinow;* uczony sekretarz kancellaryi ministra skarbu, radca tytularny *Kłokow*, i nadworny medyk okręgowy, radca kollegialny *Mazdorf;* orderu ś. *Anny* 2giey klassy: nadworni medycy okręgowi, radcy dworu *Andrejewski* i *Dobrowolski.* Tegoż orderu 3ciey klassy, miczman 3go ekwipażu flotnego *Chromczenko.*

Ukazy Rządzącego Senatu.

O utworzeniu się kompanii Południowo-Zachodniey.

Wedle Ukazu Jego Cesarskiey Mości, Rządzący Senat, wysłuchawszy rapportu P. Zarządzającego ministeryum spraw wewnętrznych, iż w marcu roku 1823, Jego Królewska Wysokość Naczelnie zarządzający drogami kommunikacyi, przesłał do ministeryum spraw wewnętrznych podług przynależytości, prośbę Koniuszego, Rzeczywistego Kamerhera i Senatora. Xiążęcia *Gagarina*, Rzeczywistego radcy stanu *Pusłowskiego*, 5tey klassy *Karlewicza*, Półkownika *Sakera*, Marszałka gubernialnego mińskiego *Zenowicza* i Podpółkownika *Korsaka;* w którey wyrazili, iż korzyści dla rolnictwa, manufaktur i handlu od udoskonalenia spławu między morzem *Czarnem* i *Baltyckiem*, systematami: *Dniepru* i *Niemna*, pobudziły ich do utworzenia kompanii akcyonistów pod nazwaniem: *Rossyyska Południowo-Zachodnia Kompania;* że zamiar kompanii zależy na zaprowadzeniu spławu sztucznego przez pośrednictwo różnych machin, na które od Rządu wydane są przywileje i na tych wodach niezaprowadzane; a że na to kompania musi podjąć znakomite wydatki, przeto ze względu na powszechne dobro, wyniknąć ztąd mogące, upraszali: ażeby Kompania Południowo-Zachodnia zaszczycona była Naywyższą protekcyą; iżby kompanii dane było wyłączne prawo przez lat 10, na używanie na wodach przez nią wymienionych tych machin, które od mechaników przez nią nabyte zostaną; ażeby w działaniach kompanii czyniona była od Rządu prawna pomoc, i żeby prawa o zniesieniu na rzekach spławnych, jazow, młynow i tym podobnych do bezzawadnego przechodzenia statkow na drogach wodnych, przez nich wskazanych, rzeczą samą do skutku przywiedzione były. Naczelnie zarządzający drogami kommunikacyi przy tém zdarzeniu zaświadczał, iż prośba ta zawiera pożyteczne przedsięwzięcie. P. Zarządzający Ministeryum spraw wewnętrznych, Rzeczywisty Radca Tayny Hrabia *Koczubey*, ze swojey także strony uznaje przedsięwzięcie kompanii pożytecznem; lecz że użycie parowych i innych mechanicznych statkow i na tych systematach spławu, na których kompania prosi wyłącznego przywileju, wydane już są niektórym osobom zwyczayne przywileje, przeto, ażeby na ich osnowie zabezpieczyć prawo osób, które otrzymały przywileje, przedstawiał prośbę kompanii do Rady Państwa. Rada Państwa, przez opiniją Powszechnego zebrania dnia 4 czerwca 1823 roku, która zasłużyła na Naywyższe potwierdzenie, znaydując, że nadanie kompanii prawa wyłącznego, o które ona prosi, przeciwi się Naywyższemu Manifestowi z dnia 17 czerwca 1812 roku o przywilejach, nie uznała przyzwoitém zadosyć czynić prośbie kompanii, ale jeśli ona w utworzeniu się swém ma za osnowę Naywyższy Manifest dnia 1 stycznia 1807 roku, przez który pozwala się zawiązywać *towarzystwa z akcyy* za Naywyższém utwierdzeniem, postanowiła: iż w tym jedynie względzie, dozwolona bydź może jego exystencya, ale bez osobnego przywileju; i jeżeli akcyoniści zgodzą się na to, wtedy polecić Zarządzającemu Ministeryum spraw wewnętrznych wyjednać Naywyższe potwierdzenie, zwyczaynym porządkiem, ponieważ sprawy podobnego rodzaju do Rady Państwa nie wchodzą. Tym czasem umocowany od akcyonistów kompanii, 5tey klassy *Karlewicz*, w podaney prośbie wyraził, iż kompania podjęła już wydatki na przysposobienia do tego przedsięwzięcia, pozawierane zostały zobowiązania i już się znayduje dostateczna liczba akcyonistów dla rozpoczęcia bytności kompanii; a zatem prosił, iżby, dopóki wydanie przywileju, o który zachodzi prośba, i zostanie rozwiązaną, utwierdzić tę kompanią, stosownie do Naywyższego Manifestu z dnia 1 stycznia 1807 roku. Biorąc za osnowę, że Naywyższym Manifestem z dnia 1 stycznia 1807 roku zawiązywać kompanie dozwolono, i że ta kompania w podaney nanowo prośbie nie żada żadnego prawa wyłącznego na użytkowanie ze statkow mechanicznych, których używania nabyła ona od mających na to przywiley, Zarządzający Ministeryum spraw wewnętrznych przedstawiał o tém do Komitetu PP. Ministrów z taką opinią: iż można utwierdzić tworzącą się kompanią, na osnowie wzajemnych ich zobowiązań i prawideł wewnętrznych, dozwalając jey używać nazwania: *Kompanii Rossyyskiey Południowo-Zachodniey*, z zastrzeżeniem

1) a żeby ona, jeśli nabędzie na osnowie praw od właścicieli pzzywilejow wyłączne prawo na używanie ich wynalazkow, mogła działać mocą tych przywilejów, do czasu upłynienia postanowionego dla nich terminu. Samo przez się wypada, iż jeśli kompania nie nabędzie sposobem prawnym takich przywilejow, tedy i sama mieć nie będzie prawa, ani sama używać machin i statkow, urządzonych, albo zaprowadzonych na osnowie tych przywilejow, ani drugim do tego przeszkadzać. 2re) Iżby ona nie czyniła przeszkody i ścieśnienia w żadnem zdarzeniu w spławie tak zwyczaynym, jako i takim, który przez kogokolwiek może bydź zaprowadzony, oprócz przywilejow, za pośrednictwem machin, albo innym jakim sposobem urządzonym. 3) Iżby kompania nadto przestrzegała wszystkich dotąd wydanych i na przyszłość wydać się mających urządzeń, do policyi i wewnętrznego porządku w Państwie należących: i 4) ażeby względem zniesienia na rzekach spławnych, jazow, młynow, i tym podobnych, udawała się porządkiem ustanowionym do tych mieysc i osób, które mają główny dozor nad spławem, od których też zależeć będzie dalsze w tey rzeczy rozporządzenie. Komitet PP. Ministrów, przez dziennik dnia 11 wrzesnia 1823 roku postanawiał: utworzenie wspomnioney kompanii dozwolić na osnowie przedstawienia P. Zarządzającego, wyjednawszy na to Naywyższe zezwolenie; a na posiedzeniu dnia 8 stycznia roku teraźnieyszego oświadczono komitetowi, że Cesarz Jegomość na postanowienie Komitetu zezwala. Donosząc o tém Naywyżey utwierdzonem postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Zarządzający ministeryum spraw wewnętrznych przedstawił razem Rządzącemu Senatowi w kopii kommunikowany mu od Komitetu wypis z jego protokułu z tem, azali się nie podoba w rzeczy tey uczynić należytego rozporządzenia. W pomienionym zaś wypisie z protokułow Komitetu Ministrów dnia 11 września 1823 i dnia 8 stycznia 1824 roku wyrażono: na posiedzeniu dnia 11 września słuchana była zapiska Zarządzającego Ministeryum spraw wewnętrznych pod dniem 10 września z N. 4781 (z Departamentu gospodarstwa krajowego i gmachow publicznych) zapisana do protokułu Komitetu pod N. 1479, o utworzeniu Kompanii Południowo-Zachodniey. Komitet postanawiał: utworzenie pomienioney kompanii dozwolić na tey osnowie, jak Zarządzający Ministeryum spraw wewnętrznych przedstawia, wyjednawszy na to Naywyższe zezwolenie. Na sessyi dnia 8 stycznia oświadczono Komitetowi, iż Cesarz Jegomość na postanowienie Komitetu zezwala. Komitet postanowił: kommunikować to Zarządzającemu Ministeryum spraw wewnętrznych dla wykonania przez wypis z protokułu. Rozkazali: o przerzeczonem, Naywyżey przez Jego Cesarską Mość potwierdzoném postanowieniu Komitetu Ministrów uwiadomić wszystkie Rządy gubernialne i obwodowe, kancellaryą woyskową woyska dońskiego, mieysca urzędowe i naczelników miasta przez Ukazy; również przez Ukazy uwiadomić PP. Ministrów, Kontrolera Państwa, Wojennych Jenerał Gubernatorów, Wojennych Gubernatorów zarządzających cywilnemi sprawami, Jeneral Gubernatorów i Woyskowego Atamana woyska dońskiego; a do Nayświętszego Rządzącego Synodu, do Sanktpetersburskich i Moskiewskich Departamentow Rządzącego Senatu i do ich Zebrań Powszechnych przesłać uwiadomienia. Dnia 5 marca 1824 roku. (z 1go Departamentu).

Królestwo Polskie.

Warszawa d. 14 maja.

JaśnieOświecony Xiążę Namiestnik Królewski, opuścił d. 13 rano stolicę tuteyszą dla zwiedzenia Województw podlaskiego, lubelskiego i sandomierskiego. (*G. W.*)

Anglia.

Londyn dnia 28 kwietnia

(*z Korrespondenta Warszawskiego*)

Kilku członków parlamentu, korzystając z odroczenia do dnia 3 maja, udali się do *Paryża* w celu przysłuchania się radom w izbie deputowanych francuzkich, nad wielkiem pytaniem względem zmnieyszenia wieczystey prowizyi.

Dziennik *Sun* utrzymuje, iż wysłanie jenerała *Guilleminot* do Stambułu jest skutkiem tajemnych układow, prowadzonych oddawna pomiędzy Francyą i Turcyą.

Londyn dnia 28 kwietnia.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Oczekujemy ostateczney odpowiedzi Deja algierskiego na propozycye rządu naszego. Jeśli nie będzie zaspakajającą, w tym razie eskadra nasza rozpocznie natychmiast strzelanie do miasta. Odpowiedź ta ma nadeyść przez *Marsylią*, i dla tego okręt bombardyerski, *the Terror*, jeszcze nie wypłynął.

Odebrany tu list z *Korfu* pod d. 14 marca donosi, iż Grecy zebrali znaczną potęgę morską w zatoce *Arta*, i rozpoczęli oblężenie twierdzy tegoż samego nazwiska.

Gazeta tuteysza, *the New Times*, pisze: "Dzieliliśmy zawsze uczucia, jakie we wszystkich szlachetnych umysłach podleganie greków barbarzyńskiey władzy tureckiey wzbudzać może; wyznajemy jednak, iż nie spodziewamy się wielkiey pomyślności z usiłowań naczelników, którzy teraz walczą za sprawę wolności greckiey, i wdawanie się Lorda *Byrona* poczytujemy za nierozsądne. Pan *Canning* oświadczył, iż pamiętne czyny Pana *Roberta Wilson* w *Korunnie*, posłużyły tylko do przeszkodzenia układom naszym i osłabienia wpływu naszego; lecz z takiemi dyplomatykami, jakiemi są turcy, rzecz jest nierównie gorsza. Wcaleby nas nie dziwiło, gdybyśmy się dowiedzieli, iż Turcy rzeczonego Lorda na pal wbili. A gdyby go nie schwytali, mogliby łatwo mścić się na wszystkich anglikach, którychby w ręce swoje dostali. Smutnemi zaiste są te uwagi; lecz jasno wystawują przepisy prawa narodów, według których poddani mają obowiązek stosować się do czynności swego rządu. Lord *Byron* postępuje otwarcie przeciwko ustawom swojey oyczyzny, i jakiż ztąd będzie skutek? Oto narażenie Anglii na niebezpieczeństwo woyny za urazy, któremi dzikich turków zaczepia." Gazeta *Goniec* wyraża w tey mierze: „Zgadzamy się wprawdzie z powyższém zdaniem o postępowaniu Lorda *Byrona*, lecz nie przypuszczamy żadney obawy. Nie wątpimy, iż Lord *Strangford* potrafi przekonać rząd turecki, iż czynności pojedyńczych osób nie mogą bydź uważane za czynności rządu kraju, do którego też osoby należą, i że cała wina na nie tylko spada. Gdyby Lord *Byron*, lub który z towarzyszów jego, wpadł w ręce turków, los jego byłby zapewne taki, o jakim namieniono."

Zaciągają tu znowu dwie pożyczki, jednę dla wysp wschodnio-indyyskich, wynoszącą 5 milionów funtów szterlingów (200 milionów zł: pol.), a drugą dla *Kanady*.

Na wyspie *Trinidad* odkryto spisek murzynów. Na wyspie *Demerary* panuje jeszcze wielka trwoga; w wielu mieyscach murzyni zbierają się nocną porą.

Podług twierdzenia Pana *Malkolm*, w ciągu ostatnich 30 lat spalono w Indyach Wschodnich przeszło 1000 kobiet, oskarżonych o czarnoxięztwo.

Niemcy.

Od brzegów Menu d. 27 marca.

(*z Gazety Warszawskiey*)

Izba Deputowanych Wirtemberskich, którey obrady d. 23 grudnia r. z. odroczone zostały, zebrała się znowu, d. 22 b. m. i rozpoczęła dalsze czynności. Zdano naypierwiey sprawę o pracy kommisyi Stanow w ciągu odroczenia obrad. Rzeczona kommissya trudniła się między innemi wnioskami utworzenia kas gminnych pożyczkowych, dla poratowania wieśniaków.

Rząd grecki podziękował listownie członkom towarzystwa bernenskiego dającego wsparcie ubo-

gim, za gościnne przyjęcie greków, którzy zbiegli przed okrucieństwem turków.

HISZPANIA.

Madryt dnia 22 kwietnia.

(*z Kuryera Warszawskiego.*)

Spodziewamy się, iż wkrótce ogłoszoną będzie ustawa względem majoratów. Podług tey uchwały każdy Grand hiszpański nie może ustanowić majoratu, przynoszącego więcey lub mniey jak 300,000 fr. rocznego dochodu, Margrabia lub Hrabia 40,000 fr. a Baron tylko 10,000 franków. W oddziale przybyłych, d. 16 b. m. do Perpignan jeńców wojennych hiszpańskich, odkryto od 40 do 50 piemontczyków, których do dalszego rozkazu zatrzymano, a inszych w dalszą drogę do Hiszpanii puszczono.

Wszyscy niemal biskupi i arcy-biskupi, świeżo mianowani, nie przyjęli tych dostojeństw. Jest to tylko zwyczayna ceremonialna skromność, którą także wyżsi urzędnicy cywilni, odebrawszy nominacyą, przestrzegać zwykli. Następnie wychodzi do nich rezolucya, iż Król nie może przychylić się do ich życzenia.

Dnia 11 przybyły do *Madrytu* 4 muły pieniędzmi ładowne, widok ten osobliwsze zrobił wrażenia.

FRANCYA.

Paryż, dnia 28 kwietnia.

(*z Korrespondenta Warszawskiego.*)

Król Jmć dowiedziawszy się, iż margrabina *Oudinot* powiła syna, kazał powinszować tego wypadku Marszałkowi Xięciu *Reggio* (*Oudinot*) i jego małżonce.

Pan *Sgrini* znakomity improwizator, dając drugie widowisko, improwizował trajedyą z pomyślnym skutkiem z podaney mu treści, śmierć *Karola* I, Króla angielskiego.

Dziennik paryzki donosi co następuje: „Dwa algierskie okręty, będąc od Anglików ścigane, schroniły się do portu Preweza. Anglicy zamknęli port natychmiast, a tym sposobem Preweza lądem od greków a morzem od anglików jest opasana.

Dnia 1 maja. Król Jmć dał wczora wysłuchanie marszałkom: Xięciu *Dalmacyi*, Xięciu *Belluno*, oraz Hrabiemu *Murat*.

Paryż dnia 30 kwietnia.

(*z Gazety Warszawskiey*).

Ilość 37 milionów wieczystey prowizyi, która, podług podanego projektu do prawa nie będzie tymczasowo zmnieyszoną, należy po większey części do kassy umarzającey dług narodowy, legii honorowey, instytutów publicznych i duchownych, inwalidów, izby parów, gmin i t. d. Ilość zaś 140 milionów wieczystey prowizyi, która ma podlegać zmnieyszeniu, składa się blisko z 200,000 papierów skarbowych, które znaydują się w ręku nay więcey 145,000 osób, jako to: papiery od 10 do 50 franków posiada blisko 10,000 osób; papiery od 50 do 99 franków posiada blisko 36,300 osób; papiery od 100 do 999 franków posiada blizko 76,000 osób; papiery od 1100 do 4999 franków posiada blisko 15,500 osób; papiery od 5000 do 9999 franków posiada blisko 5000 osób; nakoniec papiery na 10,000 franków i więcey są w ręku blizko 1600 osób.

Rada municypalna *Tuluzy* wyznaczyła 400,000 franków, które stanowią połowę wydatków na wystawienie tam szkoły rzemieślniczey.

Na posiedzeniu akademii francuzkiey d. 24 b. m. okazano, jak zadziwiające postępy od 60 lat nauki przyrodzone uczyniły. *Linneusz* oznaczył liczbę roślin na 8000; teraz mamy ich 40,000, a za kilka lat może się ta ilość powiększyć do 50,000. Liczba gatunków zwierząt czworonożnych powiększyła się od 300 do 700. Rzeki francuzkie zawierały tylko 50 rodzajów ryb, teraz jest już znanych 250. Do opisania wszystkich owadów, badacz natury potrzebowałby przynaymniey lat 30. Pan *Cuvier* udzielił na témże posiedzeniu zadziwiające szczegóły o anatomii chrząszczów. To małe, bo ledwo na cal długie, zwierzątko, ma 494 muszkułów, 94 par nerwów, i 40,000 par naczyń rurkowych.

Obrady Izb.

Izba Parów

Dnia 27 b. m. Hrabia *Portalis*, zdał imieniem kommissyi sprawę, o projekcie do prawa względem zniewagi kościołów i innych domów modlitwy, a Hrabia *Deseze* o projekcie do prawa, względem niektórych odmian w kodexie karnym.

Izba Deputowanych.

Na sessyi d. 26 b. m., na którey byli wszyscy ministrowie, oprócz ministra woyny, zabrał naypierwiey głos P. *Bourdeaux* i oświadczył się przeciw projektowi do prawa o zmnieyszeniu wieczystey prowizyi. Ganił cały układ rzeczonego projektu, który odstępuje od zwyczaynego kształtu, bo nadaje ministrowi prawo, którego dowolnie użyć może. Co się tycze samego działania, uznawał je za niewczesne i oparte na zasadach, których dostateczność nie jest wskazana: „Kodex cywilny (rzekł mówca) stanowi wprawdzie, iż wszystkie wieczyste prowizye są wypłacane, a zatém rząd mógłby tę zasadę do siebie zastosować; lecz to nie byłoby szlachetnością z jego strony: wydając bowiem papiery na 5cioprocentowe wieczyste prowizye, nigdy nie myślał wypłacać kiedy kapitałów. Wyłączenie 37 milionów wieczystey prowizyi od zamierzonego zmnieyszenia, nie jest przyzwoitem; ponieważ wszyscy wierzyciele krajowi bez różnicy podlegają jednakowemu prawu, a wyłączać jednych byłoby nadawać im przywiley, i zniechęcać drugich.“ Hrabia *Louvigny* uznawał projekt do prawa za dogodny dla interessu rolnictwa, handlu i przemysłu, oraz tamujący wzmagające się lichwiarstwo, tak dalece, iż w całey Francyi, wyjąwszy stolicę, ledwoby się znalazł jeden człowiek, któryby mu był przeciwny. Radził atoli mówca uczynić tę odmianę, aby wierzycielom krajowym, którzyby już roku 1797 ponieśli stratę na wieczystey prowizyi, a jeszcze posiadają papiery skarbowe, nie zmnieyszono 5 od sta prowizyi. P. *Saulot-Baguenault* zaprzeczał, aby podany projekt był korzystnym dla rolnictwa i handlu. Jedyną ztąd korzyścią (rzekł) jest to, iż kray oszczędzi rocznie 28 milionów wydatku, lecz wiem inny sposób, ktorym toż samo zrobić można bez powiększenia długu krajowego, bez uszczuplenia dochodów posiadaczów wieczystey prowizyi i bez wzbudzenia powszechney niechęci. Kassa umarzająca posiada blisko 33 milionów wieczystey prowizyi, którėmi rozrządzić może. Prawo skarbowe z roku 1816 stanowi, iż wykupowane przez tę kassę wieczyste prowizye, doszedłszy do oznaczoney ilości, mają bydź zniszczane. Radzę więc: 1) aby odtąd kassa umarzająca nie wykupowała wieczystych prowizyy za cenę wyższą nad 100 za 100; aby wykupione już wieczyste prowizye całkowicie lub częściowo zniszczyła. Wystawiwszy mówca korzyści z takiego środka, wnosił, aby w przypadku odrzucenia jego, uczyniono niejakie odmiany w podanym projekcie. Pan *Pavy* popierając projekt twierdził, iż niemasz dogodnieyszey chwili do zamierzonego działania, jak teraz, kiedy pomyślnym wypadkiem tak woyny w Hiszpanii, jako też ostatnich wyborów, pokonano rewolucyą, przytłumiono oppozycyą, i tron na zawsze utwierdzono. Hrabia *Thiard*, trzymając się zdania Hrabiego *Labourdonaye*, uważał projekt 1) za niesprawiedliwy, bo na posiadaczów wieczystey prowizyi wkłada warunek, którego nigdy przewidzieć nie mogli; 2) za niemoralny, bo szczególniey dotyka mniey majętnych wierzycieli, którzy nie mieli sposobności inaczey użyć szczupłych swoich kapitałów; 3) za przeciwny polityce, bo zniechęca francuzów, którzy się z zupełném zaufaniem spuścili na prawość rządu. P. *Syrieys de Marinhac* popierał projekt i oświadczył się przeciw zmnieyszeniu funduszu umorzenia długów krajowych. Pan *Leclerc de Beaulieu* twierdził, iż zmnieyszenie rzeczonego funduszu jest nayprzy-

)1(

zwoitszém do przekonania zbytecznemu podnoszeniu się ceny wieczystey prowizyi, i że Anglia często go używała. Zakończył sessyą P. *Ricard* mówiąc za projektem.

Dnia 27 b. m. odbywały się dalsze obrady, względem projektu do prawa, o zmnieyszeniu wieczystey prowizyi. Hrabia *Girardin* oświadczył się przeciwko projektowi, i powstawał przeciwko ministrom, twierdząc między innemi, iż każda pożyczka sama z siebie jest nieszczęściem dla kraju, i żydom korzyść przynosi, a lud dźwiga jey ciężary. Zabrał potem głos minister spraw wewnętrznych: „Nie będziecie W Panowie wymagać (rzekł) abym na potwarze odpowiadał. Jeśli czynione nam wyrzuty są sprawiedliwe i uzasadnione, sposób ich przynaymniey jest nieprzyzwoity; jeśli zaś nie są takiemi, użyty w nich ton nie jest na swojem mieyscu, i mógłbym go nazwać obrażającym. Przestanę atoli na zbiciu twierdzeń poprzedzającego mówcy, ile się ściągają do podobnego projektu.“ Co uczyniwszy minister, wystawił korzyści tego projektu. Pan *Lacaze* dowodził, iż zmnieyszenie funduszu na umorzenie długów niemiałoby takich skutków, jak projektowane prawo. W końcu sessyi wszedł na mównicę baron *Mechin*, z ogromnym poszytem, którym część deputowanych przestraszona opuściła salę. Oświadczył, iż gdy projekt zmnieyszy dochód posiadaczów wieczystey prowizyi ilością 28 milionów, czyli kapitał 560 milionów, a dług krajowy powiększy o 933 milionów, potrzeba zatém bardzo wielkiego talentu wymowy, aby kogo przekonać, iż taki wypadek jest zarówno dogodnym dla prywatnego i powszechnego interessu. Skarżył się na krótką redakcyą projektu, obeymującego jeden tylko artykuł, a potrzebującego większego objaśnienia. Wyłączenie publicznych instytutów poczytywał za niesprawiedliwość względem wszystkich innych posiadaczów wieczystey prowizyi, a co się tycze wyłączenia majoratów, nie mógł pojąć, jak je nawet można było w projekcie umieścić.

Na sessyi d. 28 b. m. w dalszym ciągu obrad względem projektu o zmnieyszeniu wieczystey prowizyi, margrabia *St Gerry* powtórzył za projektem twierdzenia innych mówców, którzy go popierali. Pan *Levesque* usiłował rachunkiem arytmetycznym dowieść, iż zamiana 5cioprocentowych papierów wieczystey prowizyi na 3 procentowe przynosi zysk samym tylko bankierom, z którymi układ zawarto; radził zmnieyszyć wieczystą prowizyą z 5 od sta na $4\frac{1}{2}$, pod warunkiem, aby rząd obowiązał się nie zmnieyszać jey znowu do 5 lat, i aby posiadaczom zostawiono do woli przyjąć to zmnieyszenie lub odebrać kapitał. Pan *Bouville* popierał projekt. Pan *Perrier* miał długą mowę przeciwko projektowi, i często zbaczał od właściwego przedmiotu obrad. Twierdził, iż proponowany środek sprawi niejakie rozdwojenie między prowincyami i stolicą kraju, między właścicielami majątków ruchomych i nieruchomych. Zabrał potém głos minister skarbu, i bronił swego projektu. Następnie mówił hrabia *Villele*, poczém żądano ukończenia rozpraw; lecz się temu oparł hrabia *Labourdonnaye*, oświadczając, że izba zwykła koleyno słuchać jednego członka mówiącego za projektem, a drugiego przeciw projektowi; teraz zaś po ministrze skarbu, hrabia *Villele* mówił także za projektem. Po tey uwadze hrabia *Blangy* przeczytał głos Pana *Crignon d'Auzouer*, nieobecnego dla słabości zdrowia, przeciw projektowi. Nareszcie znaczną większością kresek ogłoszono ukończenie rozpraw względem projektu.

Niderlandy.

Bruxella dnia 28 stycznia.
(z Gazety Warszawskiey.)

Dziennik Antwerpski donosi o czynie, godnym zachowania w dziejach, bo dokładnie maluje charakter Xiążąt naszych, i zasady ich wychowania. Przed kilką dniami Xiążę Oranii położył węgielny kamień na koszary, które mają bydź wystawione w *Hadze*. Władza mieyscowa prosiła z początku, aby na tym obrzędzie zastąpił go jeden z dostoynych jego synów: *Nie*, odpowiedział Xiąże, niechcemy go psuć zawcześnem *okazywaniem mu honorow. Będzie on bez tego wiedział, iż jest Xiążęciem, a pragnę, aby naprzód poznał obowiązki swego stopnia, niż wielkość i świetność jego.*

Wyszło programma uroczystego chrztu nowonarodzoney Xiężniczki Oranii, który się odprawi dnia 4 maja w kościele ś. *Jakuba*.

List prywatny z Paryża pod d. 24 b. m. zawiera, co następuje: „Ze wszystkich przedmiotow, które teraz polityków francuzkich zaymują, projekt do prawa, względem wynagrodzenia emigrantów, jest jednym z nayważnieyszych, i ma bydź następujący: wynagrodzenie będzie zupełnem; kto postradał własność za 10,000 frankow, dostanie wieczystą prowizyą po 3 od sta kapitału wyrównywającego powyższey ilości. Obrachunki mają się ukończyć roku 1826, a emigranci zaczną pobierać prowizyą swoję od roku 1827.“

Włochy.

Od granic włoskich dnia 22 kwietnia.
(z Gazety Warszawskiey.)

Zdrowie Oyca ś. nie jest dotąd w zupełnie dobrym stanie. Nie wychodził z pokojów swoich. Dziekan kardynałów *Somaglia* odprawiał za niego wszystkie uroczyste obrządki podczas świąt Wielkanocnych. W wielki czwartek umywał nogi 13 pielgrzymom z różnych narodów, poczem wszyscy kardynałowie wieczerzali razem w sali Watykanu. Podczas stołu opat *Scarpa* miał stosowne kazanie. Zwyczay ten przez lat 7 był zaniedbany. Teraźnieyszy Papież zaprowadza oszczędność we wszystkich szczegółach.

Gazeta piemontska zawiera co następuje: „Cena papierów skarbowych jest niezawodnem barometrem dzielności rządu, zaufania, jakie posiada, oraz szczęśliwości kraju. Czasy rewolucyi i bezrządu były oraz czasami powszechney nieufności i niepewności; kurs papierów podnosił się ciągle w miarę, jak monarchiczna władza i nieprzeczone jey prawa wracały się i ustalały. Co się w tey mierze stało niedawno we Francyi, nastąpiło także i u nas; papiery nasze skarbowe, nie tylko wartość nominalną odzyskały, ale nawet przewyższają ją o 2 od sta.“

Kurs wileński na assygnaty od dnia 6 maja, rubel srebrny 3 rub. $81\frac{1}{4}$ kop., dukat nowy 11 rub. 95 kop., stary 11 rub. 80 kop., imperyał 37 r. $\frac{1}{4}$ k.

Obserwacye meterologiczne.	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana widowiel.
	dnia 8 god. 2 wieczo.	27 cal. 6,4 lin.	+ 8,25 stopni.	Połn. zach	Pochmurno.
	dnia 9 god. 5 z rana	27 — 7,2 —	+ 5 — —	Południowy	Pochmurno.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 9 Maja v. s. 1824 Roku.

1 Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego całą Rossyą etc etc etc.

U. Karolowi Hertykowi kapitanowi W. P. pozew przed Sąd Gł. Wileń. Departam. wremiennego wynosi się z instancyi U. Szymona Grafa Zabiełły jenerała W.p. Kawalera orderow w referencyi do dowodow u Sądu złożyć się mających w rzeczy oto: iż obżał. kapitan Hertyk stosując pretensyą do żałgo deltra o summę tal. bolen. 6500 ze skutkow Dekretu Sądu Głgo Wileń. wremiennego Depar. w roku 1816 januaryi 24 dnia zapadłego, pozwałeś żałgo deltra niewłaściwie do trybunału Cywilnego województwa augustowskiego w Król. Pol. i zaaresztowałeś żałmu deltrowi przeciwko prawu kompetencyą ze starostwa Skordopiany i Szyłosady w Kommissyi wojewo. augustowskiego znaydującą się i żał. delatorowi należną, jakowy krok Obż. kapitana Hertyka jest zewszech miar nie właściwy i prawom przeciwny, albowiem wiedzieć należy, że żał. deltor nigdy osobiście grosza jednego obżałmu Hertykowi nie zawinił, a stąd żadne fundusze żał. odpowiedzi za pretensyą obżał. niepodlegają. Jakowa pretensya z takiego pochodzi nastania: Między Obż. kapitanem Karolem Hertykiem i dalszym rodzeństwem a W. Józefem Hertykiem półkownikiem woysk pol. toczył się proceder o sukcesyą najprzód w Sądzie Ziemskim ptu Zawileyskiego a poźniey drogą appellacyi w Sądzie Głó. Wil. Depar. wremien. gdzie ukończony został przez dobrowolnie postanowioną ugodę decretoriae wyrokiem Sądu Gł. Wileń. 1816 januaryi 24 d. zatwierdzoną, skutkiem którey obż. Karol Hertyk stał się właścicielem summy talarow 6,500 na dobrach Łaukiesie i Karczmayzie w Kurlandyi położonych opartey, lub od UU. Freytokow Engielhartow z dóbr Kombula, jakowa summa ażeby na tych dobrach była ubezpieczona przez zaprzeczenie tenże Sąd Głny kommunikacyami kilkakrotnemi, do rządu Guber. kurlandzkiego i do tamecznego Ober-Hoffgerichta odnosił się i skutek takowych kommunikacyow że przez tamaczne władze został uzupełniony Sąd Głny uwiadomiono, pretensya zaś sama wynika z obligu jeszcze w roku 1782 junii 24 od Józefa i Johanny Piewkawskich Józefowi Hertykowi wydanego, po których dobra Łaukiesa i Karczmayże dostały się Janowi Buchowieckiemu a po śmierci Jana stanął Józef Buchowiecki, który odprzedał swoją połowę żałmu deltrowi. Dług zatem takowy jak odnosił się zawsze do dobr Łaukiesy i Karczmayży, ale nie do żadnych innych funduszow żał. deltra, jak na tych dobrach przez zaprzeczenie ubezpieczony, tak sam obż. kapitan Hertyk, w konkursie naznaczonym na pomienione dobra dla satysfakcyi wszystkich kredytorow w Gubernii kurland onego dochodziłeś, i zostawszy administratorem rzeczonych dóbr, wybrałeś znaczne iotraty, które z sobą uwiozłes nie zdawszy obrachunku, konkurs na dobra Łaukiessa i Karczmayże aż potąd jeszcze exystuje nieukończony; a obż. nie sprawiedliwie prosekwując żał. deltra kompetencyą przyaresztowałeś, i extra forum do Sądu zagranicznego zapozwałeś przeciwko konstytucyi, 1764 która o skutki dekretu, tam przychodzić nakazuje, w jakim Sądzie zapadły, a konst. 1768 r. pod tytułem evocatio extra forum stanowi w słowach:" wielkie stąd wynikają niesłuszności że o„bywatele państw naszych extra posesiones suas, „do nie należytego Sądu i nie tam gdzie do„bra albo grunta o które jest sprawa, przeciw„ko wyraznym prawom bywają pociągani, prze„to konstytucye a mianowicie roku 1662, 1678, „1726 i 1764 de evacatione postanowione re„asumujem i ostrzegamy, aby żaden z Wielko„polski obywatel na kadencyą Małopolską extra „posessiones ani z Małopolski na kadencyą Wiel„kopolską extra possesionem pogotowiu oby„watel Wielkiego Xięstwa Litew. do koron„nego trybunału, e converso od koronnego do „Lit. ani też o fortuny jakowe w państwach za„granicznych leżące do żadnego Sądu państw na„szych pod żadnym pretextem pozywać i pocią„gać nie ważył się sub poena mille marcarum et „processus, ac decretorum etiam emanatorum „nullitate" Dopiero więc gdy z rzeczy nabycia dóbr Łaukieszy i Karczmayży przez żałujących deltrow przewodzi się także proceder w tymże Sądzie Główn. Wileń. 2go Departamentu wremiennego z Ur. Platerową Starościną i jey kredytorami, i Depart. wremienny przez rezolucyą 1823 7bra 24 żałgo deltra do stanności w swoim Sądzie zobowiązał, gdy zaś prawa krajowe aresztować osiadłych obywateli nie dozwalają, jak równie gdy konst. 1726 r. jedney sprawy rozdzielać na kilka stopni i juryzdykcye zabrania, a obż. przeciw tym prawom postępując żałgo deltra ewokacyinie do trybunału wojewodztwa augustowskiego pociągnął o tę samą należność, którey sam w kurlandziey Gubernii z dóbr Łaukieszy i Karczmayży pozyskujesz, jeden więc interes rozdzieliłeś, areszt niewolnie na kompetencyą żałmu delatorowi wypadającą założyłeś, wtenczas gdy dług takowy ma pewną swoią ewikcyą, a własność żałgo deltra za długi na dobrach Łaukieszy i Karczmayże opartych, odpowiedzialności niepodpada, gdy dopiero właśnie ogólna rozprawa, z rzeczy nabycia dóbr Łaukieszy i Karczmayży od Ur. Buchowieckiego agituie się w Sądzie Głównym Wileń. Depar. wrem., przeto żałcy deltor pozywa obżał. do tego Sądu w prośbach: o skasowanie procederu przez obż. Hertyka kapitana w królestwie pol. województwie augustowskiem rozwiniętego, o znikczemnienie aresztu przeciwko prawu przez obż. Hertyka założonego na kompetencyą żał. delt. należną, o odesłanie poszukiwania obżał. do dóbr Łaukieszy i Karczmayży, do których cała ta pretensya reguluie się i ma swoje ubezpieczenie, o ukaranie obżał. za ewokacyą, o nakazanie uiszczenia się paręką jako osiadłości niemającemu, a w celu uczynienia należnego żałmu deltr. od pretensyi napastney obż. zabezpieczenia, o przesłanie urzędowych kommunikacyy do władz województwa augustowskiego, to jest do trybunału cywilnego i do Kommissyi tego województwa, o expensa prawne, oraz o to wszy-

stko co czasu sprawy proszonym będzie, z wolną poprawą żałoby.

Roku 1824 maja 5 dnia Woźny niżey wyrażony świadczę, iż tego pozwu z instancyi JW. Szymona Grafa Zabiełły Jenerała W. Pol. Kawalera orderow po WJP. Karola Hertyka kapitana woysk pol., jako niemającego żadney osiadłości dwie kopie zgodne z autentykiem, jedną do drzwi Sądowych przybiłem, a drugą sposobem edyktalney cytacyi dla dóyścia wiadomości do Gazety Kur. Lit. podałem, i o potrzebie wstawienia się przed Sądem Głnym Wileń. Depar. wremiennego zastrzegłem. Jan Kisiel, Woźny ptu wileń.

R. 1824 mca maja 5 d. przed Aktami Ziem. ptu wileńskiego stawając osobiście Woźny w górze wyrażony relacyą podanego pozwu zeznał i w protokule woźnieńskim własnoręcznie podpisał się.

Przyjąłem Jan Zienkowicz Wileń. Ziemski Regent.

Takowy pozew wolno drukować świadczę Emmanuel Sańkowski Sądu Głgo 2go Depar. Wremiennego Assesor.

---

1. Na skutek odezwy Kommissyi St Petersburgskiego Kommissoryatskiego Depo, w celu wyręczenia skarbowey należności, w Policyi Miasta Wilna będą sprzedawane z publiczney Licytacyi piętnaście dobrze okutych transportowych powozek; życzący one nabydź, zechcą się jawić do teyże Policyi w dniach na takową sprzedaż przeznaczonych, 12, 13, i 14, bieżącego miesiąca. Maja 7 dnia roku 1824 w Wilnie.

Zasiadający w Policyi Inspektor i Kawaler F. Królikowski. Tytularny Sowietnik Hutowicz.

---

1 Niżey podpisany podaje do wiadomości, iż w ekonomii słonimskiey dzierżawie, JW. Senatora Państwa Nowosielzoffa, jest zawod owiec Hiszpańskich w pierwszym i naylepszym gatunku w znamienitey liczbie rozmnożony; mający wełnę do robienia sukna ciękiego od sześciu do siedmiu rubli srebrnych łokieć wartującego. Ktoby więc z czytających to doniesienie życzył mieć zaprowadzony ten gatunek z nabycia strykow i macior, ma się udać do administracyi teyże ekonomii Słonimskiey, która za przystępnie umowioną cenę życzącym sprzedawać ma polecenie.

W teyże ekonomii Słonimskiey wyrabia się piwo butelkowe w gatunku swoim przed wszystkiemi w różnych mieyscach wyrabiających się mając pierwsze zalety, podobnież ktoby życzył do handlu sprowadzać, o cenę zwyczayną i transport ułoży się z administracyą Słonimską. Takowe uwiadomienie podpisuję Plenipotent Józef Szalewicz.

---

1 Kto ma do przedania za pomierną i sprawiedliwą cenę kocz warszawski nowy lub niewiele używany, takoż drążki pojedyńcze, raczy się zgłosić na ulicę niemiecką do domu W. Welka na drugie piętro.

---

1. Excerpt z Protokulu Potocznego Ziemskiego powiatu Słuckiego, w dacie niżey wyrażoney zapisanego oświadczenia, et eorudem pod pieczęcią Urzędową Ziemską tegoż powiatu stronie potrzebującey jest wydan.

Roku 1824 miesiąca apryla 21 dnia. Przed aktami Ziemskiemi powiatu Słuckiego, i całą powszechnością, w imieniu starozakonnego Jewny Abramowicza Jserlina kupca Gildyi 1szey Obywatela Słuckiego, w stosunek do dwóch uprzednich oświadczeń: jednego pod rokiem 1811tym 7bra 29go dnia, w Ziemstwie Słuckim a 2go w dacie 29go apryla, 1820 roku, na Sądzie Głównym Mińskim 2go Departamentu pozanaszanych, i w téméż samym roku 1820tym, dla wiadomości i ostrzeżenia każdego w Gazetach Kuryera Litewskiego trzykroć awizowanego, czyni się potrzeci raz naysolennieysze oświadczenie w przedmiocie awizowania onego także w Gazetach Kuryera Litewskiego w następnym sposobie: oświadczający się kupiec Jserlin mając różne interessa handlowe i inney natury tak wewnątrz kraju Imperyi Rossyiskiey, jako też za granicą, w konieczney zostaje potrzebie utrzymywania pod ró nym nazwiskiem swóich oficyantów jako to: plenipotentow prykażczykow i tym podobnych; cały prawie obrót interessow polega na akuratności sług oświadczającego, gdyż to bydź w żadnym względzie niemoże, ażeby tenże oświadczający w każdym mieyscu mógł się osobistością swoią naydować, niespodziewa się wszakże delator, aby plenipotenci i prykażczyki mieli użyć na złe w dobrey wierze położone w nich zaufanie, to jest: gdyby pod pretextem utrzymywania jakichkolwiek interessow oświadczającego, osmieleni zostali zaciągać jakiekolwiek kredyta lub zakazane i prawami niewolne wprowadzać lub wywozić towary, czyli co innego na widzialną krzywdę oświadczającego wymyślać i działać, lecz gdy chęci ludzkiey do uszkodzenia skierowaney przewidzieć jest rzeczą wcale niepodobną, dla tego oświadczający kupiec Jewna, w przedmiocie zapobieżenia nieprzewidzianych jakichkolwiek nadużyciow ze strony jego plenipotentow i prykażczykow, potrzeci raz przez ninieysze publiczne oświadczenie mające się w gazecie Kur. Lit. awizować, raz nazawsze Szanowney Publiczności ma honor zawiadomić, i ostrzedz: że w żadnym mieyscu jego plenipotenci i prykażczyki pod żadnym pretextem żadnych kredytow na konto oświadczającego zaciągać, tranzaktow pod jakimkolwiek nazwaniem stanowić, oraz prawami krajowemi zakazane towary wprowadzać i wywozić nie mieli i nie mają mocy, przeciwnie, jeśliby cokolwiek który z plenipotentow i prykażczykow uczynił, więc oświadczający zapowiada, że takowey czynności jako samowolney, i na krzywdę delatora dokonaney, w niczém akceptować, i przyymować nie będzie, jeżeli zaś wymagać będzie jakakolwiek potrzeba oświadczającemu zaciągnąć kredyt, lub stanowić iakikolwiek tranzakt przez swoiego plenipotenta, więc takowe plenipotencye od oświadczającego wydawać się prawnie mogące, będą wyrażały ilość kredytu lub interes handlu, ieżeli zaś gdzie się to zdarzy, że ktokolwiek nazwie się moim Prykażczykiem, lub Plenipotentem, i pod tym pretextem, czy to dla awantażow iego osobistych, czy wreszcie dla uszkodzenia moiego ośmieli się iakie prawami bronne prowadzić towary, takiego nie tylko że uważam za szkodliwego i podeyrzanego, ale co więcey w każdym mieyscu tytułuiących siebie mojemi prykażczykami, a niemających prawney ode mnie plenipotencyi ścigać, i pod każdy Sąd oddawać upraszam. U tego oświadczenia w protokule podpis takowy: jakowe oświadczenie jako ogólnych interessow Plenipotent Jan Tudorowski Hawsowicz Rejent Gr. Ptu Słuc.

Zgodziłem z Protokułem potocznym Ignacy Kuncewicz Słucki Ziem. Akt. Regent.

Roku 1824 apryla 22 dnia. Takowe oświadczenie wolno drukować, Benedykt Bołtuć Pisarz Ziem. P. Sł.

Oświadczenie.

1. Excerpt oświadczenia z Protokułu potocznego Ziemskiego ptu Wileńskiego w dacie niżey wyrażającey się zapisanego et eo-

rundem pod pieczęcią Urzędową Ziemską tegoż powiatu stronie jest wydan.

Roku 1824 miesiącą maja 5 dnia. Przed aktami Ziemskiemi powiatu Wileńskiego stawaiąc osobiście WJPan Ambroży Wilgocki Adwokat Sądu Głgo Litewsko Wileńskiego, oświadczenie przez się podpisane wpisać do protokułu podał, w następney treści: Oświadczenie. Niżey podpisany, w imieniu JO. Xiężny de Soulx, JWW. Baranowey de Croiscilhes i Hrabini de Chambrilant siostr rodzonych JW. Oktawiusza Hrabi de Choiseula Para Francyi, z mocy plenipotencyów i informacyów mnie danych, oświadczeniem apryla 21go dnia teraznieyszego roku 1824 w Sądzie Głównym Wileńskim 2go Departamentu zapisanym i w Gazetach Kuryera Litewskiego, w numerch 50, 51 i 52, ogłoszonym, objawiłem pretenssyą do JW. Hrabi de Choiseulla Para Francyi, o pełną summę 167304 frank. z procentami, podług tranzakcyi 1811go roku marca 12 należną. Gdy jednak w tym czasie przybyły do Rossyi i obecnie w Wilnie znaydujący się JW. Oktawiusz Hrabia de Choiseull Par Francyi, objaśnił: „Że po informacyach, jakie miałem sobie wręczone późnieysze z siostrami swemi wyżey nadmienionemi w stosunku do umów februarii 28 roku 1820 i decembra 24go 1821 r. czynionych, nowe ugodliwe zawarł tranzakcye, junii 22 i oktobra 24 1822, oraz apryla 25 dnia 1823 roku w Paryżu sporządzone, kommunikując zaś mnie takowe tranzakcye upewnił, że należna dla siostr JW. Hrabi Choiseula summa posagowa, biorąca nastanie z tranzakcyi 1811 marca 12 nadpłatami różno czasowemi, znacznie już zmnieyszoną została, a restancya onych, dla tego tylko nie jest opłaconą, iż jeszcze nie upłynął termin, na raty wspomienionemi późnieyszemi tranzakcyami do roku 1826 i 1827 rozłożony, przeto wyżey dattami wyrażone tranzakcye ugodliwe, podług istotnego ich brzmienia, zasad, kondycyow, warunków, obowiązków i ewikcyów zachowując w zupełnym skutku, że tylko restancya summ posagowych i to z powodu nie upłynionych terminów siostrom JW. Hrabi de Choiseulla z dóbr Płotel należy się objawiam, a z tego powodu i oświadczenie pod datą 21go apryla terazn. 1824 roku, w aktach Sądu Głównego Wileńskiego 2go Departamentu zapisane, a w Gazetach Kuryera Litewskiego ogłoszone, we względzie zapowiedzianey wyższey (aniżeli exystuje) należności, reklamuję, i że siostry JW. Hrabi Choiseulla utrzymują ewikcyą na dobrach Płotelach, do tego czasu, nim ułatwi się restancyyna opłata i obowiązki, w terminach tranzakcyami ugodliwemi opisanych ostrzegam, a ztąd że restancyina opłata, kwitami formalnemi udowodniona bydź powinna waruję. Takowe oświadczenie jako plenipotent w imieniu w górze wyrażonych siostr JW. Oktawiusza Hrabi Choiseulla, własną ręką podpisuję, dattum w Wilnie 1824 maja 4go dnia. U tego oświadczenia podpis w protokule taki. Ambroży Wilgocki Adwokat Sądu Głównego Wileńskiego.

Zgodziłem z Xięgami Ignacy Olszański Guber. Sekr. i Ziem. Wileń. Regent.

Roku 1824 maja 7go dnia Redakcya Kuryera Litewskiego takowe oswiadczenie do Gazety umieścić może Sędzia Grodzki Wileńsk. Antoni Pomarnacki.

5. Z wiadomych Publiczności wypadkow, na smutnym stopniu postawiono interessa taynego Radcy Senatora Państwa i Kawalera Michała Grafa Ogińskiego, gdy po zaszłym Naywyższym Ukazie 1823 marca 28 względnie zagranicznych kredytorow, były powodem tymże kredytorom prosić u Tronu przeznaczenia udzielney Kommissyi, celem zbliżenia prędszey wszystkim satysfakcyi, zgodnie też połączonemi zostały do tego widoku prośby ze strony Senatora Ogińskiego; lecz spólne chęci i zamiary nieprzyniosły rzeczonego skutku; i w tym objekcie Minister sprawiedliwości Xiąże Łabanow Rostowski, objawiając Naywyższą wolę o niezezwoleniu na Kommissyą udzielnym pismem marca 7 1824 r. oświadcza i zaleca obranie Sądu Kompromissarskiego ktorego wyrok z ustaw appellacyi nieulegley, korzystnieysze dla stron przyniesie owoce: spełniając więc to wysokie życzenie Xięcia Ministra, mam za powinność jako generalnie umocowany, wezwać wszystkie interessowane strony, aby jeśli czyli to przez ten czy inne właściwe środki pragną skrócić drogę precessu w otrzymaniu prędszey przez podział ziemi i funduszu satysfakcyi, raczyli na dzień 1go miesiąca julii b. r. przybywać do Miasta Wilna, lub zesłać umocowanych dla stanowczych układow i obmyslenia pożytecznych ogólnemu dobru srzodków w skróceniu drogi processu i umnieyszeniu kosztow. 1824 apryla 26 dnia Wilno.

Antoni Chrapowicki były Prezy. Sądu Głów.

---

6 W gubernii Litewsko-Wileńskiey, w Powiecie Brasławskim o trzy wiorsty od miasta powiatowego Widz, od dnia pierwszego maja, odkrywają się zwyczayne kąpiele w łazienkach wod mineralnych siarczystych, ze skutków swoich znajome publiczności, gdzie dla przybyłych gości, wszystkich artykułow do wygod potrzebnych, za pomierną cenę dostać można będzie. Stanisław Bomeyko.

---

2 Magistratura powszechney opieki Gubernii Lit. Wileńskiey zawiadamia, iż w terminach pierwszym 8go drugim 12go i trzecim ostatecznym 14 dnia teraznieyszego mca maia będą odbywać się publiczne targi na dostarczenie bielizny dla trzechset ludzi chorych w Wileńskim wojennego oddziału szpitalu znaydujących się; zatem życzący wziąść takowe dostarczenie bielizny mają się jawić na pomienione termina do Magistratury powszechney opieki z dostateczną kaucyą.

Членъ Приказа Карлъ Фридебургъ.
Sekretarz Pietraszewski.

---

2 W Sklepie domu Dobroczynności Wileńskiey znayduje się mąka kortoflana funt gr. 20; także szpergel czyli sporak garniec zł. 2.

---

2 Niżey podpisany mając zamiar nabycia murowanego domu pod N. 583 na Zarzeczu położenie mającego, aktorstwa JPP. Elżbiety i potomstwa po zeszłym Nikodemie Maciejowskim pozostałego, lecz wiedząc o debitach tak zeszłego, jako i żyjącey Maciejowskich, gdyby jacy tylko mogą być kredytorami, swoje pre-

)1(

tensye do dnia 1 januaryi 1825 roku objawili, w przeciwnym zaś razie że już tracić prawa będą poszukiwania swych należnościow na kamienicy nabywającey się, upewniam, na jaki przedmiot uprosiłem WJPana Teofila Kwiatkowskiego kolegskiego sekretarza zostającego w sztacie Litgo Pocztamtu. Maja 2 dnia 1824 roku.

Augustyn Kamiński tytularny Sowietnik.

R. 1824 d. 2 maja. Takowe oświadczenie iż w gazecie Kur. Lit. może być zamieszczonym poświadczam Romuald Chrzczonowicz Sędzia.

---

2 Sąd Ziem. ptu Grodzień. w rozprawie pomiędzy JW. Krzysztofem oraz WW. Jakubem i Stefanem Niezabytowskiemi a JPanem Maciejem Turowiczem i rozmaitemi pretensorami do funduszu zeszłey Anny z Niezabytowskich Kaszycowey półkownikowey byłych woysk pol. stosunki regulującemi przez dekreta remissyine Sądu Glgo Lit. Grodzień. 2go Depar. najednoczasowe rozpoznanie do tego Sądu odesłaney, i w akcessoryynym stron przyiściu w tym Sądzie przypadłey wyrokiem swoim d. 26 febr. idącego 1824 r. ferowanym, po rozwiązaniu wnoszonych między stronami kwestyow ogólnie na wszystkich pod jakimkolwiekbądź pretextem do funduszów wyżey pomienioney Kaszycowey stosunki regulować mogących stronach, wszelkich generalnie pod rozmaitym nazwaniem dokumentow i papierów do takowey rozprawy posługujących, bez żadnego wyłączenia przy dokładnych regestrach in natura, a osobno jeszcze na braciach zeszłey Kaszycowey i na JP. Macieju Turowiczu wszelkiego ruchomego oney majątku na regestrze w terminie 10 maja teraznieyszego r. 1824 do kancellaryi Sądu ninieyszego sub poenis złożyć się powinną komportacyą z czterotygodniową oney persystencyą i z obowiązkiem jey zupełności circa principale oprzysiężenia, niemniey kopią z spraw przeznaczywszy; celem zapobieżenia ażeby nikt niewiadomością wymawiać się niemógł, tak do akuratnego spełnienia wyroku swojego w złożeniu komportacyi, jakoteż do stanności w tym Sądzie dla jednoczasowey rozprawy wszystkich interessowanych pretensorów pod ammissyą a debitorów pod wskazami prawnemi wzywa i powołuje. Dat w Grodnie r. 1824 febr. 26 dnia (w żurnale podpisali): Jan Sokołowski Prezydent Ziem. ptu Grodzień. Antoni Borzęcki Sędzia Ziem. ptu Grodzień. Jan Baranowski Sędzia, Brzozowski Sędzia, Kudorowski Pisarz Józef Nadolski Regent.

Za zgodność z żurnałem świadczę Józef Nadolski Regent Ziem. ptu Grodzieńskiego.

Roku 1824 mca apr. 30 d. że powyższe ogłoszenie dla trzykrotney awizacyi może być umieszczone w gazecie Kur. Lit. poświadczam Józef Nadolski Ziem. ptu Grodzień. Regent.

---

2 Roku 1824 mca marca 15 dnia. Niżey podpisani czyniemy oświadczenie publiczne w następney rzeczy: JW.JP. Michał Kleofas Hrabia z Kozielska Ogiński Tayny Radzca Senator Państwa i wielu Orderow Kawaler od dóbr swoich dziedzicznych Białynicze zwanych w Gubernii Mohilewskiey położonych odłączony folwark Kluczki ze wsiami Moszczenicą wielką Siekierką, Zabołociem i Zabawami sześcioletnim prawem zastawnem d. 8 marca 1821 roku wydanym i na urzędzie przyznanym w summie 40,000 rubli assyg. nam zawiódł i wraz w prawne dzierżenie postąpił, opisując ewikcyą takowey summy na dalszych nawet dobrach swoich a mianowicie Mołodeczney, Zalesiu i Retowie w Gubernii Wileńskiey położonych. Przez ciąg trzyletniey possessyi naszey zastawney we wszystkich prawie warunkach układu doświadczywszy ze strony dziedzica zawodu dla siebie, zostaliśmy zmuszeni w mieyscu właściwem przedsięwziąść kroki jakie nam prawa krajowe i słuszność względnie do opisów ku zastrzeżeniu swojey własności ukazały. Do tych smutnych dla nas wypadków dopiero gdy się dowiadujemy, że wspomniony JW. JPan Hrabia Ogiński Tayny Radca i Kawaler w roku przeszłym 1823 w dniu 2 marca stanowiąc układ z prokuratoryą massy JO. Xiężniczki Stefanii Radziwiłłówny; dobra swoje Białynicze zupełnie bydź wolnemi, swobodnemi i żadnemi długami nieobciążonemi jakoby umianował, co jest przeciwnem wszelkiey prawdzie; a ztąd kiedy takowy układ widocznie in praejuditium prawa zastawnego dwóma laty pierwey nam wydanego został sformowanym, odwołując się przeto do praw krajowych, które zabezpieczając każdemu własność nie tylko podobne umowy, lecz nawet oczewiste wyroki między dwóma na krzywdę trzeciey osoby uzyskane za nieważne ogłosiły, przeciwko tey czynności JW. Hrabiego Ogińskiego ninieysze czyniemy publicznie oświadczenie.

Paweł Rostkowski Ziem. Ptu Sień. b. pisarz

Felicyanna Rostkowska.

Roku 1824 mca marca 17 dnia na urzędzie JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziemskich Ptu Mohilewskiego, stawając obecnie WJPan Paweł Rostkowski, w imieniu swoim i żony Felicyanny Rostkowskiey, takowe oświadczenie do akt podał. Michał Gozdawa Boczkowski Pisarz Sądow Ziem. Ptu Mohilewskiego.

Est in actis Wincenty Porożyński Regent Sądow Ziem. Ptu Moh.

Takowe Oświadczenie może być przyjęte i wydrukowane w Redakcyi Kuryera Litewskiego. Michał Gozdawa Boczkowski Pisarz Sądow Ziem. Ptu Mos.

---

2 Sąd Ziemski Ptu Rosieńskiego, na mocy Remissyynego Dekretu Sądu Głgo Lit. Wileń. 2 Depart. 1823 mca maja 18 dnia zaszłego; doczesną taxę i exdywizyą majątku Ormianiszek w Ptcie Rosień. położonego, tudzież schedy z exdywizyi srzednickiey w Błosznikach Gubernii Mińskiey, niemniey dalszego funduszu po nieżyjącym ś. p. Janie Rautensztrau hu Nadwornym Sowietniku pozostałego, na satysfakcyą jegoż wierzycieli i rozmaitego nazwania pretensorow determinującego, Wyrokiem swoim ter. r. 1824 apryla 28 postanowionym, załatwiając początkowe czynności dziełu exdywizorskiemu właściwe. Komportacyą do wszelkich dokumentow i rozmaitych annexow do obiektu sprawy konkursowey należących, przez wszystkie strony, stosunki swoie do massy funduszu obracaiące, lub do teyże massy dłużne, na d. 1 mca następującego julii, idącego 1824 pod przysięgą na wierności do kancelaryi swego Sądu przeznaczył, i wypełnienie oney, rygorem kar za sprzeciwieństwo ostrzegł. Poczém przedsięwzięcie do oczewistego rozbioru tegoż dzieła na dzień 16 septembra 1824 zapowiedział, a o tém przez ninieyszą trzykrotną awizacyą do wiadomości stron interesowanych podając, że na niestawających, wieczną ammissyą przez wyrok oczywisty zapisze, uprzedza. Dat 1824 mca apryla 30 dnia.

Prezyd. Ziem Rosień. Stanisław Olechnowicz.

Sędzia Ziemski Ptu Rosień. Alexander Bohdanowicz.

Sędzia Ziemski Ptu Rosień. Konstanty Lutkiewicz. Regent Teofil Dowiatt.

Wyjeżdżają za granicę.

2 Do miast: Memla i Kenigzberga obywatel Ptu Kowieńskiego Wiliampolskiey słobody Star. Gabryel Hilelowicz Waserman z będącemi przy nim Zelmanem Dawidowiczem Hurwiczem Meerem Ickowiczem Sołowieyczykom i Abramem Lipmanowiczem Baritem dla uzyskania długów od tameczných kupców z terminem zwrótu za miesięcy dziesięć.